

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.688/2018/9.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2019. január 21. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

végzést:

A különös kegyetlenséggel, a bűncselekmény elhárítására idős koránál és fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntette és más bűncselekmény miatt ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2018. augusztus 27. napján kihirdetett 25.B.455/2017/38. számú ítéletét helybenhagyja.

A szabadságvesztésbe beszámítja a vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A másodfokú eljárás során 25.000 (huszonötezer) forint, a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével vádlottat bűnösnek mondta ki a 2012. évi C. Törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés d) és k) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel, a bűncselekmény elhárítására idősebb koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntetében és a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott rablás büntetében.

Ezért öt halmazati büntetésül életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg. Rendelkezett arról, hogy a vádlott az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből legkorábban 25 év letöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

Rendelkezett a vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időnek a kiszabott szabadságvesztésbe való beszámításáról, a lefoglalt bűnjelekről, és kötelezte a vádlottat az eljárás során keletkezett bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítéletet az ügyész tudomásul vette, ellene vádlott indokainak megjelölése nélkül, védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

Az ítéltábla a fellebbezéseket a 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

A másodfokú nyilvános ülésen a védő perbeszédében kifejtette, hogy az első fokon eljár

törvényszék tévesen alapította az ölési cselekményre vonatkozó ítéleti tényállást a vádlott nyomozás során tett első, a cselekményt beismerő vallomására.

A vádlott ugyanis későbbi vallomásában elmondta, hogy a beismerést azért tette, mert a kihallgatását megelőzően a rendőrök bántalmazták. A későbbiek során már arról tett vallomást, hogy a baltát valóban az ágy felé dobta a sértett irányába, azonban ez őt nem találhatta el. A vádlott vallomásán kívül objektív bizonyítékok nem álltak a bíróság rendelkezésére. Az, hogy a vádlottól származó nyomok voltak a baltán fellelhetők, nem utal a vádlott bűnösségére, hiszen a sértettel egy lakásban lakott, és a baltát is használta.

Mindezek alapján a vádlott bűnössége a sérelmére megvalósított emberölés büntetében nem állapítható meg.

A rablás tekintetében a vádlott mindvégig tagadta a cselekmény elkövetését. A büntetőeljárás megindítására mintegy véletlenszerűen került sor. A sértett férjét interjúvolta egy tévétársaság, amikor elmondta a felesége sérelmére történeteket.

A vádlott határozottan tagadta, hogy a kérdéses italt a sértett boltjában szerezte be. A sértett pedig azt vallotta, hogy korábban nem fordult az elő, hogy a vádlott a boltból lopott volna.

Az állapítható meg, hogy a vádlott abban a hiszemben volt, hogy a rumot máshol vásárolta, és az erőszakot a sértettel szemben azért fejtette ki, hogy a tulajdonát megvédje.

Erre tekintettel e vádpont alól is kérte a terhelt felmentését, bűncselekmény hiányában.

Másodlagosan a büntetés enyhítését, határozott tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabását indítványozta. Enyhítő körülményként kérte figyelembe venni a vádlott idős korát, azt, hogy több betegségben szenved, és azt, hogy részben beismerte a bűncselekmény elkövetését.

Az ügyész az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

vádlott az utolsó szó jogán tett felszólalásában elmondta, hogy amit tett, az beismerte. Nem igaz az, amit a rablás sértettje állít, hiszen volt nála pénz, meg tudta volna venni az italt.

A vádlott és a védő fellebbezése sem a felmentés, sem az enyhítés irányában nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tárgyalást részben még a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban régi Be.) alapján folytatta le, azonban határozatát már 2018. július hó 01. napja után, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) hatályba lépése után hozta meg, és a másodfokú eljárásra is értelemszerűen a Be. hatálya idején kerül sor. A felülbírálat során a Be. 868. § (1) bekezdés értelmében a hatályos eljárási törvényt kellett alkalmazni annak rögzítésével, hogy a Be. 870. § (1) bekezdése értelmében a törvény hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásban az azt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmények akkor is érvényesek, ha ezt a Be. másként szabályozza.

Az ítélet tábla a bejelentett perorvoslatok folytán a Be. 599. § rendelkezései szerint nyilvános ülésen eljárva a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján - eltérő törvényi rendelkezés hiányában - az ítélet megalapozottságát, illetve az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett (teljes revízió).

A Be. 590. § (3) bekezdés értelmében korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor, mert a fellebbezést nem kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be, a védelmi perorvoslatok ugyanis támadták a tényállást és a bűnösség megállapítását is. Így a másodfokú eljárásban a törvény főszabálya értelmében teljes volt a felülbírálat.

A felülbírálat során az ítélőtábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan súlyos relatív perjogi hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárja, ilyen eljárási szabálysértésre a fellebbezők sem hivatkoztak. Az elsőfokú bíróság a már idézettek szerint a régi Be. szabályai szerint folytatta le az eljárását, a revízió során azonban a Be. normáival összefüggésben is vizsgálendő volt az eljárási szabályok megtartása és az esetleges perjogi hibákat már az új törvény rendelkezései szerint kellett értékelni. E körben rögzíthető, hogy nem került sor a Be. 608. § (1) bekezdés a-f) pontjában írt feltétlen, valamint a 609. § (1) bekezdésében és a (2) bekezdés a-e) pontjaiban szabályozott relatív eljárási szabálysértésre.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének alapvetően eleget tett, azonban a megállapított tényállás hiányosság és helytelen ténybeli következtetés [Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pont] miatt részben megalapozatlan. E megalapozatlanság nem teljes, kevésbé súlyos, az a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető volt.

A megalapozatlanság a cselekmény elkövetési időpontjának téves meghatározásában állapítható meg, ugyanis az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokból az következik, hogy a sértett bántalmazása időben elhúzódott, a fejre mért nagy erejű ütést megelőzően.

A másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében az iratok tartalma alapján a tényállást a következők szerint helyesbíti és egészíti ki.

Az ítélet 4. oldalán az I. tényállási pont a következők szerint kezdődik:

- A vádlott 2017. január hó 20. napján a délutáni - esti óráktól kezdődően ismeretlen okból bántalmazta sértettet. Ennek során őt a fején, a jobb térdén illetve mindkét lábszárán és bokáján kézzel, lábbal való rugdosással, illetve eszközökkel bántalmazta.
- vádlott és sértett között 2017. január hó 21. napján 0 óra és 2017. január 22. napján a reggeli órák között időben, pontosan meg nem határozható időpontban szóváltás alakult ki, melynek következtében a vádlott tovább folytatta a sértett bántalmazását.

A kiegészítés indoka a következő. A B: 77/1- 2017. számú igazságügyi boncjegyzőkönyv kiegészítéséből megállapítható, hogy az elhunyt sértett fején, illetve a lábán rögzített sérülések a sértett halálát megelőzően nem több, mint 12 órát megelőzően keletkeztek. Ebből a szakértői megállapításból az a következtetés vonható le, hogy a vádlott a sértettet már 2017. január 20. napján kezdte bántalmazni, és ez a bántalmazás elhúzódó volt.

Ez a kiegészítés nem jelent a vádon való túlterjeszkedést és nem sérti meg a tettazonosság követelményét. Az ítélőtábla mindössze a vádban leírt, a vádlott által sértett bántalmazásával megvalósított cselekmény kezdetét határozta meg korábbi időpontban.

A helyesbítés indoka pedig az alábbi:

A törvényszék ítéletében azt állapította meg, hogy a vádlott és sértett közötti szóváltás 2017. január 21. napján 0 óra és 2017. január 23. napján 14 óra közötti időben alakult ki.

Ugyanakkor az 5. oldal második bekezdésében megállapította, hogy másnap, 2017. január 22. napján a reggeli órákban a vádlott meggyőződött arról, hogy a sértett életjeleket nem mutat, illetve később rögzítette, hogy a vádlott meggyőződött arról, hogy a sértett meghalt.

Ez a megállapítás viszont kizárja azt, hogy 2017. január 22. napján a reggeli órákat követően a sértett és a vádlott között szóváltás alakulhatott volna ki, és ezen időpont után bántalmazta volna a vádlott a sértettet.

Mindezen túl a negyedik oldalon tévesen rögzítette a törvényszék a sértett nevét. Az ítélet tábla ezt is javította.

A másodfokú bíróság a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölését követően az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében a kiegészített és helyesbített tényállás alapján bírálta felül.

A törvényszék az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta, és azokat a logika szabályai szerint, okszerűen értékelte. Vizsgálta a vádlott vallomásait, melyek részben a vádat támogató terhelő bizonyítékot jelentettek. Értékelés körébe vonta a személyi bizonyítás során a lényeges tanúvallomásokat, a szakértői bizonyítást is a szükséges részletességgel folytatta le, és nem maradt el a meghatározó tárgyi-okirati bizonyítékok mérlegre tétele sem.

Helyes érvekkel tette a tényállás alapjául a sértett sérelmére elkövetett cselekmény vonatkozásában a vádlott beismerő vallomását, és vetette el azon állítását, hogy ezt a beismerő vallomást azért tette, mert a rendőrök őt bántalmazták.

Az elsőfokú bíróság kihallgatta a vádlottal az eljárás során kapcsolatba került hatósági személyeket. Ők elmondták, hogy bántalmazás nyomait nem tapasztalták, illetve a vádlott sem panaszkodott ilyenről. Kihallgatta a szolgálatban volt rendőröket is, azonban a vádlott egyikükben sem ismerte fel bántalmazóját.

A Debreceni Járásbíróság Bny.51/2017/2. számú jegyzőkönyvének tanúsága szerint a vádlott a nyomozási bíró előtt is elismerte ezt a cselekményt, és fenntartotta a rendőrségen védő jelenlétében tett beismerő vallomását.

Mindezek mellett okszerűen mutatott rá a törvényszék, hogy a vádlott kihallgatása során a nyomozó hatóságnak nem lehetett információja arról, hogy milyen eszközökkel és milyen módon történt a sértett bántalmazása.

A vagyon elleni bűncselekmény vonatkozásában indokoltan állapította meg a tényállást sértett és vallomása alapján. A vádlott önmagának ellentmondó vallomásokat tett e tényállás kapcsán. Először azt állította, hogy nem is volt a boltban, illetve arra nem emlékszik. A későbbiek során viszont már úgy vallott a bíróságon, hogy mégiscsak lehet, hogy járt a boltban. Neki volt pénze, nem volt oka rá, hogy lopjon. A 19. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldalán rögzítettek szerint a tanács elnökének kérdésére azt válaszolta, hogy "nem történt olyan, hogy mástól vásároltam italt és magammal vittem." Ezért a védőnek a vádlott téves tudattartalmára vonatkozó állítása nemcsak elfogadhatatlan, de a terhelte vallomásával is ellentétben áll.

Mindezek tükrében az ítélet tábla megállapította, hogy okszerű a törvényszék mérlegelése, melynek eredményeként a sértett és férje vallomását fogadta el és tette tényállás alapjául. A sértettnek nem fűződött érdeke ahhoz, hogy a vádlottat a bűncselekmény elkövetésével hamisan vádolja, hiszen vele szemben polgári jogi igényt nem terjesztett elő, kártérítési igénnyel nem élt. Mint arra a védő is rámutatott, a sértett nem is akart eljárást indítani a vádlottal szemben. Arra valószínűleg csak azért került sor, mert a sértett férje, amikor megtudta, hogy milyen súlyos bűncselekménnyel vádolják a terheltet, szükségét érezte, hogy a felesége sérelmére elkövetett cselekményről is beszámoljon.

A másodfokú eljárásban főszabályként a tényálláshoz kötöttség elve alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás az irányadó, melynek elvi alapja, hogy a bizonyítékokat közvetlenül megvizsgáló és széleskörűen értékelő elsőbírósági fórum minősül a ténybírósnak.

Az elsőfokú bíróság okszerű bizonyíték-értékelő tevékenysége a másodfokú eljárásban nem mérlegelhető felül.

A vádlott és a védő fellebbezése a bizonyítékok törvényes értékelésének támadásán keresztül vitatta a tényállás megalapozottságát, mely az eljárási törvény kizáró rendelkezése folytán eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére és a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jognak.

A Btk. 160 § (1) bekezdése szerint, aki mást megöl, büntett miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A törvényszék a 3/2013. számú Büntető Jogegységi Határozatban írtakat szem előtt tartva, az elkövetés tárgyi és alanyi tényezőit helyesen számba véve, indokoltan állapította meg, hogy vádlott a sérelmére elkövetett cselekménnyel az emberölés büntettét követte el. A sértett több, az élet kioltására alkalmas eszközzel, köztük baltával történt bántalmazása és a vádlottnak a sértett állapotát illető későbbi közömbös magatartása alapján okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a vádlott legalábbis belenyugodott abba, hogy cselekményével a sértett halálát is okozhatja.

A Btk. 160. § (2) bekezdésének d) pontja alapján súlyosabban minősülő cselekmény, ha az emberölést különös kegyetlenséggel a k) pont alapján pedig, ha a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére követik el.

Az elsőfokú bíróság mindkét minősítő körülményt indokoltan állapította meg.

Az ítéletábra által kiegészített tényállás alapján megállapítható, hogy a vádlott a sértettet elhúzódoan, huzamosabb időn keresztül emberi mivoltában megalázó, nagy fájdalommal járó sérüléseket okozó módon bántalmazta. Azon túl, hogy a sértettnek az emberi élet kioltására alkalmas baltával olyan sérüléseket okozott, melyek annak a halálához vezettek, faággal és fűrészszel is test szerte ütlegelte. A vádlott ezen, emberi mivoltából kivetkőzve véghezvitt cselekménye kétség kívül különös kegyetlenséggel elkövetettnek minősül.

A BH2014. 294. szám alatt közzétett jogeset szerint az emberölés esetében a különös kegyetlenség, mint elkövetési mód a szándék tudati, akarati oldalához és nem az érzelmi oldalához kapcsolódik, ezért a különös kegyetlenséggel véghezvitt emberölés eshetőleg szándékkal is megvalósítható.

Abban is helyesen foglalt állást a törvényszék, hogy sértett életkoránál megromlott egészségi állapotánál és mozgásszervi fogyatékoságánál fogva korlátozottan volt képes a sérelmére elkövetett cselekmény elhárítására.

A sérelmére elkövetett cselekményt helyesen minősítette a törvényszék a Btk. 365. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti rablás büntettként.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket helyesen feltárta, és a büntetési céloknak megfelelő, a büntetéskiszabási elvekkel összhangban álló, tetterányos büntetést szabott ki, mely szükséges a büntetés célja eléréséhez, és megfelel az egyéniesítés elveinek is.

A Btk. 79. §-a szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el (egyéni és általános megelőzés). A Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést e törvényben meghatározott keretek között, a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez. A büntetés kiszabása során igen hangsúlyos az egyéniesítés, valamint a szankciónak a tett arányához igazodása. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. „A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek” (1214/B/1990 AB határozat).

Az emberölés büntettének többszörös minősítésére és a bűnhalmazatra tekintettel indokolt vádlottal szemben az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés alkalmazása. Sem az általános, sem az egyéni megelőzés céljait nem szolgálná határozott ideig tartó szabadságelvonással járó büntetés. Ugyanakkor helyesen állapította meg azt is törvényszék, hogy a Btk. 43. § (1) bekezdése alapján, 25 év elteltével indokolt megvizsgálni a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét. Törvényes a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatának fegyházban való megállapítására.

Az ítélet egyéb, járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a törvénynek megfelelnek.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Be. 604. § (1) bekezdés a) pontja és 605. § (1) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

Az előzetes fogvatartás beszámítására vonatkozó rendelkezés a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdésén alapul.

Az ítélet tábla a másodfokú eljárásban a kirendelt védői közreműködéssel kapcsolatban felmerült bűnügyi költséget a Be. 613. §. (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2019. január 21.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke, Dr. Gömöri Olivér sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró
Záradék: A Debreceni Törvényszék 25.B.455/2017/38. számú ítélete a másodfokú határozat folytán a mai napon jogerőssé vált.

Debrecen, 2019. január 21.

Dr. Elek Balázs sk. a tanács elnöke